

АНАЛІЗ
стану соціально-економічного розвитку областей та міста Києва
за січень-березень 2020 року

I. Загальні результати моніторингу

Оцінка соціально-економічного розвитку областей та міста Києва за січень-березень 2020 року проведена Мінрегіоном відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики».

Оцінку здійснено за 26 показниками, що характеризують ситуацію за 6 напрямками в різних сферах соціально-економічного розвитку регіонів (економічна ефективність, інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця, фінансова самодостатність, ефективність ринку праці, розвиток інфраструктури, відновлювана енергетика та енергоефективність) та проведено ранжування регіонів за кожним напрямком оцінки.

За підсумками січня-березня 2020 року в цілому в регіонах **спостерігалися негативні тенденції щодо динаміки виробництва в ключових сферах розвитку: промисловості, сільському господарстві, будівництві та освоєнні капітальних інвестицій**, про що свідчить динаміка основних соціально-економічних показників:

зменшились обсяги виробництва промислової продукції у 19 регіонах та в цілому по Україні (на 5,1 %, у січні-березні 2019 році – спад на 0,1 %);

зменшились обсяги виробництва продукції сільського господарства у 19 регіонах та в цілому по Україні (на 1,8 %, (у січні-березні 2019 року зростання на 3,4 %);

зменшились обсяги будівельної продукції у 14 регіонах та в цілому по Україні (на 5,5 %, у січні-березні 2019 року зростання на 29,0 %);

зменшились обсяги капітальних інвестицій у всіх регіонах та в цілому по Україні (на 35,5 %, у січні-березні 2019 року зростання на 17,8 %);

збільшились доходи місцевих бюджетів в усіх регіонах: від 2,7 % у Потавській до 18,3 % у Київській областях; в середньому по Україні показник приросту склав 11,1 % (у січні-березні 2019 року – 17,6 %), що дозволяє більш самостійно вирішувати місцеві проблеми розвитку;

вдалося зберегти позитивну динаміку соціальних індикаторів:

реальна заробітна плата зросла в усіх регіонах: від 6,3 % в Донецькій до 15,4 % у Луганській областях і в цілому по Україні – на 11,3 % (у січні-березні 2019 року – на 10,9 %);

обсяги заборгованості з виплати заробітної плати скоротились у 7 регіонах; у всіх регіонах зменшуються показники рівня безробіття населення.

II. Результати моніторингу за напрямками

Напрямок «**ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ**» включає 7 показників, які характеризують стан розвитку реального сектору економіки (промисловість, сільське господарство, будівництво) та рівень цін на споживчому ринку.

У січні-березні 2020 року розвиток більшості регіонів за цим напрямком характеризувався негативною динамікою у сферах промислового, сільськогосподарського виробництва та виробництва будівельної продукції, а також уповільненням інфляційних процесів на споживчому ринку.

За підсумками січня-березня 2020 року **обсяги промислового виробництва** в Україні зменшилися на 5,1 % (у січні-березні 2019 року спостерігалось зменшення на 0,1 %).

Зменшення обсягів виробництва промислової продукції спостерігалось у 19 регіонах (у січні-березні 2019 року – у 12 регіонах): від -0,3% у Рівненській до -36,4% у Луганській областях. Значне скорочення обсягів зафіксовано також у Закарпатській (-14,7%), Дніпропетровській (-14,0%), Тернопільській (-10,7%) та Київській (-9,3%) областях.

Всього по Україні за підсумками 2019 року було реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу на суму понад 2480,8 млрд. гривень. **Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу** в середньому по Україні у січні-березні 2020 року становив 13966,6 гривень, що на 10,2% менше, ніж за 3 місяці 2019 року (15561,3 гривень).

При цьому, територіальна диспропорція щодо обсягів реалізованої промислової продукції на одну особу збільшилася проти січня-березня 2019 року (12,3 рази) і склала 13,8 рази (максимальне значення у січні-березні 2020 року спостерігалось у Дніпропетровській області – 31628,4 грн., мінімальне у Луганській області – 2296,5 грн.).

Зменшення обсягів виробництва промислової продукції на одну особу спостерігалось у 22 регіонах (у січні-березні 2019 року – у 14 регіонах): від 0,2 % в Одеській до 26,3 % в Івано-Франківській області. Також суттєво зменшились обсяги промислового виробництва підприємства у Луганській (на 25,4 %), Чернівецькій (на 23,3 %), Донецькій (на 20,5 %), Закарпатській (на 19,3 %) та Полтавській (на 19,2 %) областях.

За підсумками січня-березня 2020 року зафіксовано негативну динаміку по Україні щодо **обсягу виробництва валової продукції сільськогосподарства** – зменшення на 1,8 % (у відповідний період 2019 року – збільшення на 3,4 %).

За звітний період обсяги виробництва продукції зменшилися у 19 регіонах в межах від -0,6 % у Харківській до -8,4 % у Миколаївській області. Обсяги виробництва також суттєво зменшилися у Одеській (на 8,0 %), Запорізькій (на 7,1 %), Херсонській (на 6,7 %) та Черкаській (на 6,4 %) областях.

Збільшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства за січень-березень 2020 року в порівнянні з відповідним періодом 2019 року зафіксовано у 6 регіонах: від 0,1 % у Закарпатській до 8,0 % у Донецькій області.

Обсяг виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення у січні-березні 2020 року по Україні дорівнював 2424 грн., що на 0,9 % перевищувало відповідний показник 2019 року (2445 грн.).

Найвищі показники обсягу виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення за січень-березень 2020 року зафіксовано у Черкаській (5693 грн), Вінницькій (5629 грн), Дніпропетровській (4220 грн), Київській (4213 грн) та Полтавській (3228 грн) областях.

Загалом обсяг виробництва валової продукції сільського господарства у розрахунку на одну особу сільського населення за січень-березень 2020 року в порівнянні з відповідним періодом попереднього року:

збільшено в 9 областях, найбільше в: Донецькій (на 9,5 %), Вінницькій (на 8,0 %), Івано-Франківській (на 3,7 %), Кіровоградській (на 3,5 %) та Житомирській (на 2,2 %) областях;

зменшено у 15 областях: Одеській (на 7,5 %), Миколаївській (на 7,1 %), Запорізькій (на 5,8 %), Херсонській (на 5,7 %) та Київській (на 4,9 %) областях.

За підсумками січня-березня 2020 року у 11 регіонах спостерігалось збільшення **обсягу виробництва будівельної продукції**: від 0,8 % у Полтавській області до 22,9 % у Чернігівській, в цілому по Україні скорочення склало 5,5 % (за відповідний період 2018 року зростання на 29,0 %).

В розрізі регіонів найбільше зростання обсягу будівельної продукції, крім Чернігівській області, зафіксовано у Львівській (на 15,4 %), Рівненській (на 12,0 %), Тернопільській (на 11,8 %) та Київській (на 7,1 %) областях.

Негативну динаміку щодо виробництва будівельної продукції за підсумками 3 місяців 2020 року зафіксовано у 14 областях: Кіровоградській (на 50,5 %), Одеській (на 27,8 %), Житомирській (на 20,2 %), Сумській (на 17,1 %), Хмельницькій (на 16,2 %), Луганській (на 14,7 %) та Запорізькій (на 12,9 %).

У березні 2020 року по відношенню до грудня 2019 року **ситуація на споживчому ринку в усіх регіонах характеризувалася зростанням цін, крім Вінницької області (99,4 %)**. Так, середній індекс споживчих цін по Україні становив 100,7 % (у березні 2019 року зростання становило 2,4 %).

У регіональному розрізі індекс споживчих цін варіював від 101,1% у Донецькій області до 102,4 % у м. Києві, у Луганській, Одеській та Сумській цей показник залишилися на рівні відповідного періоду попереднього року.

Напрямок **«ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ»** включає 5 показників, які характеризують ситуацію із залученням в економіку регіонів інвестиційних ресурсів та стан зовнішньої торгівлі товарами (експорт).

У січні-березні 2020 року підприємствами та організаціями країни за рахунок усіх джерел фінансування було освоєно майже 263,7 млрд. грн. капітальних інвестицій.

Індекс капітальних інвестицій за звітний період в цілому по Україні становив 64,5 % проти 117,8 % у січні-березні 2019 року. Зменшення обсягу освоєних капітальних інвестицій мало місце у всіх регіонах (за відповідний період 2019 року у 10 регіонах): від -4,0 % у Полтавській до -75,4 % у Херсонській областях. Крім Херсонської області, найбільше обсяги капітальних інвестицій скоротилися у Івано-Франківській (49,5 %), Закарпатській (на 49,2 %), Тернопільській (45,7 %), Миколаївській (на 45, 2%), Київській (на 44,6 %), Волинській (на 44,1 %), Сумській (на 43,8) та Львівській (на 42,7 %) областях

Обсяг капітальних інвестицій на одну особу в середньому по Україні у січні-березні 2020 року становив 1791,4 гривень. При цьому, територіальна диспропорція щодо обсягів капітальних інвестицій на одну особу зменшилася проти січня-березня 2019 року (63,1 раза) і склала 56,9 раза (максимальне значення у січні-грудні 2020 року спостерігалось у м. Києві – 8536,5 грн., мінімальне у Луганській області – 150,0 грн.).

За січень-грудень 2019 року **обсяг прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу з урахуванням переоцінки, утрат та перекваліфікації), залучених в економіку України, збільшився з початку року на 8,8 % або 2,9 млрд. дол. США (у 2018 році – на 4,1%), і станом на 31.12.2019 з початку інвестування їх загальний обсяг склав понад 35,8 млрд. дол. США.

Найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до підприємств промисловості (32,4%) та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 15,8%.

Позитивна динаміка щодо збільшення обсягу прямих інвестицій з початку поточного року спостерігалася у 23 регіонах. Варіація приросту серед регіонів склала: від 1,2 % у Хмельницькій області до 38,5 % у Миколаївській області.

Скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій з початку поточного року спостерігалось у 2 регіонах: на 19,1 % у Івано-Франківській та на 50,9 % у Тернопільській областях.

Станом на 31.12.2019 **на одну особу** в середньому по Україні припадало 855,5 дол. США **прямих іноземних інвестицій**, що на 9,5% більше, ніж станом на 01.01.2019 (781,6 дол. США). Територіальна диспропорція за цим показником збільшилася проти відповідного періоду 2018 року (118,7 раза) і склала 139,0 раза (максимальне значення спостерігалось у м. Києві – 6629,8 дол. США, мінімальне у Тернопільській області – 47,7 дол. США).

Обсяг експорту товарів у розрахунку на одну особу населення за січень-березень 2020 року по Україні в цілому становив 292,5 дол. США, що на 1,2 дол. США (або на 0,4 %) більше ніж у січні-березні 2019 року (291,3 дол. США).

Найвищі показники продемонстрували м. Київ та Дніпропетровська область, де на кожного мешканця припадало відповідно 1055,2 дол. США та 588,6 дол. США; найнижчі – Луганська та Чернівецька області (відповідно 15,5 дол. США та 47,1 дол. США). При цьому територіальна диспропорція збільшилася проти січня-березня 2019 року (42,3 раза) і становила 68,1 раза.

Напрямок **«ФІНАНСОВА САМОДОСТАТНІСТЬ»** включає 3 показники, які характеризують динаміку росту доходів місцевих бюджетів та стан погашення податкового боргу.

Розпочата чотири роки тому бюджетна децентралізація значно покращила фінансову спроможність місцевих бюджетів.

У січні-березні 2020 року **доходи місцевих бюджетів** (без трансфертів) зросли по відношенню до відповідних показників січня-березня 2019 року в усіх регіонах, в межах від 2,7 % у Полтавській до 18,3 % у Київській областях, в середньому по Україні показник приросту склав 11,1 % (за відповідний період 2019 року також 17,6 %).

Окрім Київської області, доходна частина місцевих бюджетів значно зросла у Чернігівській (на 18,2 %), Миколаївській (на 17,4 %), Рівненській (на 17,3 %), та Хмельницькій (на 15,5 %) областях.

Найбільший обсяг **доходів місцевих бюджетів у розрахунку на одну особу** населення регіону за 3 місяців 2020 року зафіксовано у м. Києві (4,0 тис. грн.), Дніпропетровській та Київській (2,3 тис. грн.), Полтавській (2,0 тис. грн.), Харківській (1,9 тис. грн.), Запорізькій та Одеській (1,8 тис. грн.) областях, а найменший – у Чернівецькій (0,9 тис. грн.), Закарпатській та Тернопільській (1,1 тис. грн.), Волинській, Івано-Франківській, Луганській, Рівненській, Херсонській (1,2 тис. грн.) областях.

В той же час, спостерігається зростання **податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків**. За підсумками січня-березня 2020 року загальний обсяг податкового боргу в цілому по Україні збільшився на 6,9 % (у січні-березні 2019 року – збільшення 5,7 %).

Зростання податкового боргу зафіксовано у всіх регіонах, крім Кіровоградської та Львівської областей, скорочення відповідно на 2,1 % та 0,6 %. Для порівняння: у січні-березні 2020 року зростання відбулось у 24 регіонах. Найвищі темпи росту податкового боргу спостерігались у Харківській (на 24, %), Черкаській (на 11,1 %), Рівненській (на 10,6 %), Хмельницькій (на 10,4 %) та Сумській (на 9,8 %) областях.

Напрямок **«ЕФЕКТИВНІСТЬ РИНКУ ПРАЦІ»** включає 4 показники, які комплексно характеризують ситуацію щодо безробіття та зайнятості населення, динаміку росту реальної заробітної плати та стан погашення заборгованості з її виплати.

Довідково: показник щодо обсягу заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги виключено з переліку показників оцінки на підставі листа Держстату від 13.06.2016 № 10.3-15/107-16.

За підсумками січня-грудня 2019 року **рівень безробіття населення** у віці 15-70 років (за методологією МОП) по Україні склав 8,2 %, що на 0,6 в. п. нижче, ніж у січні-грудні 2018 року (8,8 %).

Позитивна тенденція щодо зменшення рівня безробіття (у порівнянні з відповідними показниками січня-грудня 2018 року) мала місце у всіх регіонах, серед яких найбільше у: Луганській та Рівненській (на 1,4 в. п.), Черкаській (на 1,3 в. п.), Чернівецькій та Сумській (на 1,0 в. п.), Закарпатській (на 0,9 в. п.), Житомирській та Волинській (на 0,8 в. п.) областях.

Найнижчий рівень безробіття зафіксовано у Харківській (5,0 %), Київській та Одеській (5,9 %), Львівській (6,5 %) областях та м. Києві (5,7 %), а найвищий – у Луганській (13,7 %), Донецькій (13,6 %), Кіровоградській (11,1 %), Полтавській та Волинській (10,6 %), Чернігівській (10,2 %) областях.

Рівень зайнятості населення в цілому по Україні відповідно збільшився на 1,1 в. п і за підсумками січня-грудня 2019 року склав 58,2 % (у січні-грудні 2018 року – 57,1 %).

Найвищий рівень зайнятості зафіксовано у м. Києві (63,1 %), Харківській (62,1 %), Сумській (59,8 %), Дніпропетровській (59,5 %), Черкаській та Київській (59,3 %) областях, а найнижчий - у Донецькій та Волинській (50,9 %), Тернопільській (53,8 %), Закарпатській (55,4 %) та Кіровоградській (55,6 %) областях.

Протягом січня-березня 2020 року заробітна плата зростала вищими темпами, ніж ціни. Так, за 3 місяці 2020 року **реальна заробітна плата** в цілому по Україні зросла на 11,3 % (у січні-березні 2019 року – на 10,9 %). Така динаміка була характерною для усіх регіонів, і у регіональному розрізі збільшення рівня реальної заробітної плати коливалося в межах від 6,3 % у Донецькій області до 15,4 % у Луганській області.

Крім Луганської області, значне зростання реальної заробітної плати зафіксовано у Кіровоградській (на 15,2 %), Миколаївській (на 14,1 %), Херсонській (на 13,7 %) та Одеській (на 13,1 %) областях.

Співвідношення суми заборгованості з виплати заробітної плати станом на 1 квітня 2020 року до **фонду оплати праці** за березень 2020 року збільшилось на 0,3 в. п. порівняно з показником станом на 1 квітня 2019 року (3,1 %) і становило 3,4 %.

Зменшення суми заборгованості з виплати заробітної плати по відношенню до фонду оплати праці (у порівнянні з показниками станом на 01.04.2020) мало місце лише у 6 регіонах, у Закарпатській та Хмельницькій областях сума заборгованості залишилися на рівні відповідного періоду попереднього року, а найнижчі значення цього показника зафіксовано у Закарпатській (0,2 %), Рівненській (0,3 %), Чернівецькій (0,4 %), Хмельницькій (0,5 %), Вінницькій та Житомирській (0,6 %) областях.

Найбільшу суму заборгованості по відношенню до місячного фонду оплати праці мають Сумська (21,5 %), Донецька (13,6 %), Луганська (10,6 %), Харківська (7,5 %) та Дніпропетровська (4,3 %) області.

Оцінка соціально-економічного розвитку за напрямом **«РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ»** проводилась за 3 показниками, що характеризують ситуацію у сфері житлового будівництва та обсяг вантажообороту автомобільного та залізничного транспорту.

За підсумками січня-березня 2020 року, порівняно з відповідним періодом 2019 року, спостерігалось зменшення на 22,0 % **обсягу прийнятого в експлуатацію житла** (за 3 місяців 2019 року – збільшення на 32,3 %).

Збільшення обсягу будівництва житла спостерігалось у 3 регіонах Харківській (у 1,8 раза), Сумській (на 33,1 %) та Одеській (на 13,5 %) областях.

Негативна динаміка зменшення обсягу прийнятого в експлуатацію житла мала місце у 22 регіонах, серед яких найбільше у: Чернігівській (зменшення на 63,1 %), Чернівецькій (на 55,2 %), Дніпропетровській (на 52,4 %), Черкаській та у м. Києві (на 49,4 %), Кіровоградській (на 49,1 %) та Тернопільській (на 41,9 %) (у січні-березні 2019 року зменшення за цим показником було зафіксовано у 4 регіонах).

Оцінка **обсягів вантажних перевезень автомобільним та залізничним транспортом** свідчить про зменшення у звітному періоді обсягів перевезень по Україні в цілому на 5,0 %, порівняно з січнем-березнем 2019 року.

Збільшення обсягів вантажних перевезень зафіксовано у 7 регіонах, серед яких найбільше - у Кіровоградській (на 7,7 %), Черкаській (на 3,3 %), Сумській (на 3,1 %), Івано-Франківській (на 2,6 %) та Хмельницькій (на 2,3 %) областях.

Скорочення обсягу вантажообороту спостерігалось у 18 регіонах України. Найбільше показники знизились у Донецькій (на 21,1 %), Луганській (на 20,2 %), Львівській (на 13,7 %), Київській (на 13,4 %) та Запорізькій (на 11,9 %) областях.

Напрямок **«ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ»** включає 4 показники, які характеризують стан впровадження заходів з енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Впровадження заходів, спрямованих на енергозбереження та підвищення енергоефективності, є одним з пріоритетних питань для забезпечення енергетичної незалежності та національної безпеки нашої країни.

За підсумками січня-березня 2020 року **частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії** дещо збільшилася, і склала 81,0 % проти 79,0 % у відповідний період 2019 року.

Довідково: З кінця 2018 року відповідно до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» Держенергоефективності здійснює моніторинг стану оснащеності вузлами комерційного обліку, під час якого ураховуються усі житлові будівлі, під'єднані до зовнішніх інженерних мереж

централізованого теплопостачання, тоді як раніше здійснювався моніторинг тільки багатоквартирних житлових будинків.

Найвищий показник щодо оснащення багатоквартирних житлових будинків побутовими приладами обліку теплової енергії спостерігається у Миколаївській та Черкаській (98,0 %) областях. Також високий рівень оснащення приладами обліку теплової енергії за підсумками звітної періоду зафіксовано у Харківській (95,2 %), Вінницькій (93,0 %), Хмельницькій (92,5 %), Львівській (90,6 %) та Рівненській (89,9 %) областях, а найнижчий – у Тернопільській (19,7 %), Луганській (42,6 %), Кіровоградській (45,2 %), Донецькій (54,1 %) та Волинській (64,8 %) областях.

У січні-березні 2020 року найбільшу частку сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіонах від загальної потужності котелень регіону зафіксовано у Кіровоградській (27,4 %), Тернопільській (26,9 %), Рівненській (24,7 %), Львівській (23,6 %) та Житомирській (22,0 %) областях, в середньому по Україні цей показник становив 13,1 % (у січні-березні 2019 року – 14,8 %).

Найнижче значення цього показника спостерігалось у Донецькій (0,6 %), Луганській (1,0 %), Харківській (2,3 %), Запорізькій (3,2 %) та Чернівецькій (4,8 %) областях.

III. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

З метою створення умов для подальшого динамічного, збалансованого розвитку регіонів України пропонується:

Рекомендувати обласним та Київській міській державним адміністраціям:

1. Забезпечити розгляд результатів оцінки соціально-економічного розвитку регіонів за січень-березень 2020 року, які розміщені на веб-сайті Мінрегіону, на засіданнях колегій обласних та Київської міської держадміністрацій, та за результатами розгляду підготувати пропозиції щодо шляхів вирішення проблемних питань, що гальмують розвиток регіонів.

2. Підготувати пропозиції для розгляду відповідними місцевими радами щодо актуалізації (у разі необхідності) завдань та заходів регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації з урахуванням останніх тенденцій соціально-економічного розвитку регіонів та очікуваного впливу зовнішніх чинників.

3. Забезпечувати під час проведення конкурсних відборів інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, розгляд таких проектів, що розроблені на основі плану заходів з реалізації відповідної регіональної стратегії розвитку та

спрямовані на розвиток регіону, зокрема, на покращення ситуації за тими напрямками, де регіон зайняв відповідно останні місця за результатами рейтингової оцінки.

4. Вжити заходів, спрямованих на стабілізацію та розвиток галузі тваринництва регіонів, зокрема, шляхом збільшення фінансування та ефективного використання коштів на підтримку розвитку галузі тваринництва за рахунок місцевих бюджетів.

5. Сприяти:

організації роботи з реалізації інвестиційних проектів у галузях тваринництва, рослинництва, харчової і переробної промисловості;

модернізації і оновленню матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств;

запровадженню інноваційних технологій у галузях сільського господарства;

створенню умов для розвитку скотарства в господарствах населення шляхом утворення сімейних ферм та об'єднання селян в сільськогосподарські кооперативи;

розбудові інфраструктури та будівництву приміщень для доробки, зберігання та оперативного переміщення виробленої сільськогосподарської продукції;

розвитку суб'єктів мікро, малого та середнього підприємництва в сільській місцевості і співпраці з об'єднаними територіальними громадами та сільськими громадами.

6. З метою забезпечення підвищення рівня фінансової забезпеченості місцевих бюджетів, їх збалансованості та своєчасного фінансування запланованих видатків, насамперед, за захищеними видатками бюджету:

оптимізувати структуру штатної чисельності працівників у межах затверджених асигнувань на оплату праці, не допускати збільшення такої чисельності, крім випадків, пов'язаних з утворенням (реорганізацією) навчальних закладів, фінансування яких здійснюється за рахунок освітньої субвенції, та збільшенням кількості одержувачів відповідних послуг для задоволення суспільних потреб;

забезпечити проведення своєчасної та у повному обсязі оплати праці працівників бюджетних установ і розрахунків за енергоносії та комунальні послуги, які споживаються бюджетними установами, не допускаючи будь-якої заборгованості з таких виплат;

керівникам бюджетних установ утримувати чисельність працівників та здійснювати фактичні видатки на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати;

забезпечити першочергове спрямування вільних залишків бюджетних коштів відповідних місцевих бюджетів на поліпшення харчування в комунальних навчальних закладах та закладах охорони здоров'я, а також придбання медикаментів комунальними закладами охорони здоров'я тощо;

забезпечити неухильне дотримання норм Бюджетного кодексу України щодо проведення в першочерговому порядку розрахунків за захищеними видатками;

здійснити інвентаризацію затверджених місцевими радами регіональних/місцевих програм та за результатами аналізу ефективності їх виконання підготувати у встановленому порядку пропозиції щодо скасування програм, бюджетне фінансування яких є недоцільним та не відноситься до повноважень місцевих рад;

активізувати претензійно-позовну роботу з ліквідації заборгованості зі сплати податків та зборів та роботу з платниками податків із виявлення та ліквідації шляхів мінімізації податкових зобов'язань, викриття схем ухилення від сплати платежів до бюджету тощо.

9. За участю відповідних місцевих рад опрацювати питання щодо:

розширення практики запровадження програм відшкодування частини вартості кредитів, залучених населенням та ОСББ/ЖБК на впровадження енергоефективних заходів на рівні районів, міст-обласних центрів та міст обласного значення.

Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади:

1. Проаналізувати результати оцінки соціально-економічного розвитку регіонів за січень-березень 2019 року, які розміщені на веб-сайті Мінрегіону, та забезпечити проведення аналізу негативних тенденцій розвитку відповідної сфери й прийняття оперативних управлінських рішень щодо вирішення проблемних питань.

2. Забезпечити ефективну співпрацю центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з подолання негативних тенденцій та вирішення найбільш гострих соціально-економічних проблем, зокрема шляхом:

проведення спільних засідань колегій, координаційних нарад (семінарів) з питань соціально-економічної та суспільно-політичної ситуації в Україні;

започаткування виїзних днів-приймалень міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в регіонах з відвідуванням окремих районів та міст, розглядом заяв та скарг, прийомом громадян;

залучення представників місцевих органів виконавчої влади до складу робочих груп при опрацюванні проектів загальнодержавних нормативно-правових актів з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування;

започаткування спільних рубрик на своїх офіційних веб-сайтах для розміщення аналітичних оглядів спільної діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади з метою виявлення позитивного досвіду та його впровадження.

3. Вжити невідкладних заходів щодо забезпечення стабільної роботи підприємств, які мають стратегічне значення для розвитку регіональних економік, зокрема тих, що допустили спад обсягів виробництва продукції або працюють

збитково, мають значний обсяг заборгованості з виплати заробітної плати та податковий борг.
